

บทที่ 1

บทนำ

ความ เป็นมา และความ สำคัญ ของ ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลหรือภาษา globa ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในการติดต่อสื่อสารระหว่างนานาชาติ ภาษาอังกฤษยังเป็นสื่อที่ช่วยให้เข้าถึงวิทยาการใหม่ ๆ รอบด้านและเป็นสื่อทางวัฒนธรรมอันจะทำให้เกิดความเข้าใจกันนานาชาติอีกด้วย ภาษาอังกฤษเข้ามายังบทบาทต่อความเป็นอยู่ของคนไทยมากขึ้น แม้แต่ในสังคมชนบทที่ห่างไกลก็ยังคงมีภาษาอังกฤษเข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เช่น ชื่อของสิ่งของเครื่องใช้ ยาภัณฑ์ ภัณฑ์ สถานที่ต่าง ๆ รายการวิทยุโทรทัศน์ ร้านค้า และแม้แต่สารเคมีที่ใช้ในการเกษตร ฯลฯ ล้วนแต่มีภาษาอังกฤษปะปนอยู่

คนไทยในสังคมยุคนี้ จำเป็นต้องรู้และเรียนภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประเทศไทยและยังส่งเสริมให้ชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศประกอบกับสภาพสังคมในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการศึกษา อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น การจราจร การคมนาคมที่ล้ำสมัย แม้แต่ในวงการศึกษา ก็มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ แต่การที่เข้าใจและใช้ได้อย่างถูกต้องได้นั้น เราจะต้องมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี เพราะเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาจากต่างประเทศเหล่านั้นล้วนมีคำอธิบาย คำแนะนำ และวิธีการใช้เป็นภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ซึ่ง เรขา กองสวัสดิ์ (2514) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่คนไทยต้องเรียนภาษาอังกฤษว่า

การเรียนรู้ภาษาไทยอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ เพราะทั้งวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม การแพทย์ และเครื่องกลต่าง ๆ มิได้เป็นความเจริญที่เป็นของคนไทยโดยเฉพาะ แต่เป็นความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ ของโลก โดยเราต้องการให้ล้านนามาจากตัวรับคำรับคำว่าภาษาอังกฤษแทนทั้งสิ้น จะนั่นการที่จะศึกษาจนบรรลุเป้าหมายในวิทยาการดังกล่าว จึง

จำเป็นที่จะต้องเรียนภาษาอังกฤษควบคู่กันไป เพราะภาษาอังกฤษเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ได้

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีมาช้านานแล้ว โดยภาษาอังกฤษเริ่มเข้ามายึดทบทอย่าง เป็นทางการ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (กานดาณ ถลาง, 2515) สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสมัยนั้น มีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อไม่ให้เสียเปรียบเวลาติดต่อกับพวกรั่ง มีการใช้ครุฑ์เป็นเจ้าของภาษา เป็นผู้สอน ซึ่งทำได้ดีในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะ เป็นระยะที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนน้อย ส่วนจำนวนครุฑ์เป็นเจ้าของภาษา ที่มีความรู้ทางภาษา เป็นอย่างดีมีปริมาณทัดเทียมกัน เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่ต้องสอน ต่อมาจุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้เปลี่ยนแปลงไปโดยเน้นหลักไวยากรณ์ แปล อ่าน และคัดลายมือ (นพมาศ รัตนปรีดาภุล, 2524)

ครั้นต่อมาในปี พุทธศักราช 2502 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบให้นักวิชาการของกระทรวงซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ของกรมสามัญศึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญโครงการสอนภาษาอังกฤษแห่งเอเชียอาคเนย์ (SEAREP) ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ เป็นผู้จัดทำหลักสูตร การปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในครั้งนี้อาศัยแนวการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ เป็นพื้นฐาน มีการกำหนดแบบเรียนพร้อมทั้งแนะนำวิธีสอนด้วย กระทรวงศึกษาธิการ (2516) จึงได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนไว้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในปี พุทธศักราช 2503 ไว้ว่า

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้กันทั่วโลก เป็นกุญแจแห่งกลังความรู้ และเป็นสื่อสำคัญในการติดต่อกับชาวต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องสื่อความหมาย โดยมีทักษะในการฟังและพูด อ่านและเขียนพอควรแก้ชั้นผู้เรียนจะเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและช่วยในการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรฉบับนี้ จึงเป็นการเรียนภาษาที่เน้นการท่องจำและโครงสร้างทางไวยากรณ์ แนวการสอนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 จึงใช้แนวการสอนแบบ Aural-Oral Approach และมีการใช้หลักสูตรตามแนวการสอนแบบนี้เป็นระยะเวลานาน แต่เมื่อสภาพบ้านเมือง ระบบเศรษฐกิจ สังคม

การเมือง และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านศิลป วิทยาการและเทคโนโลยี ตลอดจนความคิดและความต้องการของคนไทยได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย จึงทำให้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ไม่ทันสมัย จุดบกพร่องที่เห็นได้ชัด คือ การจัดทำหลักสูตร ไม่ได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ความแตกต่างของสังคม ภาระเศรษฐกิจ ทั้งยังบังคับให้ทุกคนต้องเรียนภาษาอังกฤษ และจุดบกพร่องที่สำคัญ คือ การที่ผู้เรียนไม่สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้ (อารีรัตน์ น้ำเพชร, 2529) จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไข

กระทรวงศึกษาธิการจึงคำริที่จะยกเลิกการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา เสีย เพราะเล็งเห็นว่า เป็นการสอนที่ล้มเหลวและสูญเสียทางการศึกษา จึงมุ่งให้สอนวิชาการอื่น ๆ และภาษาไทยเท่านั้น ส่วนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เริ่มเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 การห้ามสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาดังกล่าวได้กลายเป็นบัญหาที่ได้แย้งกันในวงการศึกษา และปรากฏว่าได้มีปฏิริยาต่อต้านจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้ปกครองพากันเรียกร้องอย่างมากให้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาต่อไป (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2525) เพราะเห็นว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อบุตรหลานของตนต่อไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาอยู่ เช่นเดิม ดังนั้นในปี พ.ศ.2523 จึงได้มีคณะกรรมการร่วมนัดรีให้มีการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีคำสั่งให้เพิ่มวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โดยให้เป็นวิชาเลือกหนึ่งในกลุ่มประสบการณ์พิเศษนอกเหนือไปจากวิชาอื่น ๆ ที่กำหนดไว้แล้ว ในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรที่ถูกสร้างขึ้นมา เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรฉบับเดิม โดยเน้นการนำภาษาอังกฤษไปใช้เพื่อการสื่อสารที่เรียกว่า Communicative Approach ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้มากขึ้นนอกเหนือไปจากความเข้าใจในโครงสร้างของภาษา ไม่เน้นการท่องจำ แต่เน้นความเข้าใจและการนำไปใช้ โดยผู้เรียนและกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง มีครูเป็นผู้ค่อยแนะนำให้นักเรียนทำกิจกรรมทางภาษา และหารือการให้นักเรียนได้ฝึกช้า ๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำและคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2523) และส่งผลให้โครงสร้างของหลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผลมีขั้นตอนที่แตกต่างไปจากเดิมอีกด้วย

จะเห็นว่า ในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมาใช้ในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้น จะมีความเหมาะสมและใช้ได้เป็นอย่างดีในช่วงเวลานั้น ๆ เมื่อนำหลักสูตรมาใช้ในระยะเวลาก่อน แล้ว อาจจะไม่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการพัฒนาทางเทคโนโลยีของประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรที่กำลังใช้อยู่นั้น ก็สมควรที่จะได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ดังกล่าว หลักสูตรควรมีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรนั้น ข้อมูลพื้นฐาน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดและจำเป็นอย่างมาก เพื่อให้ได้มารีชีฟหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม ความต้องการของผู้เรียน และความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ จะเป็นตัวกำหนดลักษณะของ เนื้อหาซึ่งมีแหล่งที่มาต่างกัน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทางปรัชญาและทางจิตวิทยา รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานที่ได้มาจาก การพัฒนาทางเทคโนโลยี ความต้องการและความสนใจ ของผู้เรียน และข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากนักวิชาการ ซึ่ง สาขาวิชา บัวศรี (2514) กล่าวไว้ว่า ข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดดังกล่าวมาแล้วจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานหลัก 5 ประการด้วยกัน คือ

1. พื้นฐานทางปรัชญา (Philosophical Foundation)
2. พื้นฐานทางจิตวิทยา (Psychological Foundation)
3. พื้นฐานทางสังคม (Sociological Foundation)
4. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ (Historical Foundation)
5. พื้นฐานทางเทคโนโลยี (Technological Foundation)

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ถูกนำมาใช้ผ่านไปแล้ว ช่วงหนึ่ง สมควรที่จะได้รับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาในอนาคต เพราะขณะนี้ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคอาณาจักร อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีมากขึ้น ซึ่ง ไฟ咒 ลินลารัตน์ (2532) กล่าวถึงสังคมไทยในอนาคต สรุปได้ว่า สังคมไทยในอนาคตจะต้อง เป็นสังคมอาณาจักรอย่างแน่นอน ทั้งนี้ เพราะกระแสของโลกที่เป็นพลังผลักดันโดยตรงและโดยอ้อมให้ไทยเป็นแหล่งอาณาจักร เมื่อสังคมไทยจะกลายมาเป็นสังคมอาณาจักรแล้ว รูปแบบ และกระบวนการทางสังคมย่อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ซึ่งรวมไปถึงการจัดการศึกษา ของชาติด้วย ดังนั้นผู้วางแผนการศึกษาควรจะได้ศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวประกอบการ

พิจารณาในการร่างหลักสูตร ว่าควรจะมุ่งเน้นหนักใน เนื้อหาสาระและแนวทาง เช่นใด (สุนน อัมริวัฒน์, บ.ป.บ.) และผู้ที่จะสามารถให้ความรู้หรือข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี ก็คือ นักการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

จากเหตุตั้งกล่าวมาแล้วข้างต้น ถ้าการสอนภาษาอังกฤษ จุดประสงค์ของการจัดหลักสูตร และแนวการสอนอยู่ภายใต้อิทธิพลของเงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรม และความต้องการของผู้เรียน ดังตัวอย่างของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในอดีตที่ผ่านมา และจากอดีต เงื่อนไขทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังนั้นคาดว่าอีก 10 ปีข้างหน้า เงื่อนไขทางสังคมก็น่าจะเปลี่ยนแปลงไปด้วยจึงเท่ากับว่าการสอนภาษาอังกฤษ จุดประสงค์ในการจัดหลักสูตรและแนวการสอนก็คงจะเปลี่ยนไปจากเดิมด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาถึงแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยมุ่งศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในปี พุทธศักราช 2543 โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ในการศึกษาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในปี พุทธศักราช 2543 ในด้านโครงสร้าง จุดประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ในปี พุทธศักราช 2543 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 แนวโน้มของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

1.1.1 ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรภาษาอังกฤษ

1.1.2 จุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษ

1.1.3 โครงสร้างของหลักสูตรภาษาอังกฤษ

- ก. วิชาบังคับหรือวิชาเลือก
- ข. ระดับชั้น
- ค. อัตราเวลาเรียน

1.1.4 เนื้อหาของหลักสูตรภาษาอังกฤษ

- ก. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหา
- ข. ขอบข่ายของเนื้อหา

1.2 แนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

1.2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

- ก. ลักษณะของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- ข. วิธีสอนภาษาอังกฤษ
- ค. บทบาทของครุ
- ง. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครุกับนักเรียน

1.2.2 สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

- ก. หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ
- ข. สื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ

1.2.3 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

- ก. จุดประสงค์ของการวัดและประเมินผล
- ข. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล
- ค. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา จำนวน 31 คน

3. การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในปีพุทธศักราช 2543 โดยใช้เทคนิคเดลฟี่ (Delphi Technique) เป็นระยะที่จะสามารถมองเห็นภาพอนาคตได้และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระยะเวลา

ข้อตกลง เป้าองค์น

1. ความแตกต่างของวันและเวลาในการตอบแบบสอบถามในแต่ละรอบนั้นไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกคน ตอบแบบสอบถามด้วยความเด็มใจจริงใจ ตั้งใจ และมั่นใจ ในการตอบแบบสอบถาม
3. ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกคน มีความคิดเห็นที่เป็นอิสระในการตอบแบบสอบถามทุก ๆ รอบ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

- แนวโน้ม หมายถึง สิ่งที่อาจเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ข้อใน 5 ข้อ ต่อไปนี้
- ก. เป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านการสอนภาษาอังกฤษ และ / หรือ นิเทศการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
 - ข. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา
 - ค. เป็นนักการศึกษาผู้มีความรู้ด้านหลักสูตรภาษาอังกฤษ และ / หรือการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา และมีส่วนร่วมในการกำหนดพิธีทางการศึกษาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7
 - ง. สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
 - จ. มีผลงานทางวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร และ / หรือ การสอนภาษาอังกฤษ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ

หลักสูตรภาษาอังกฤษ หมายถึง หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช

2543

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หมายถึง กระบวนการ เทคนิค หรือกิจกรรมที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในปีพุทธศักราช 2543

เทคนิค เดลฟี่ หมายถึง กระบวนการการ เสาระแสวงหาความคิด เห็นที่ เป็นอันหนึ่ง อันเดียวกันของกลุ่มคนที่มีความรู้ และเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกันและถูกต้องมากที่สุด โดยไม่ต้องนัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้มาระบุนกัน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นหลักและจะถามช้าประมาณ 3 - 4 รอบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบทรัพย์สมบัติของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษระดับ ประถมศึกษา เกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในปี พุทธศักราช 2543 เพื่อให้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษต่อไป
2. เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นประโยชน์ต่อครุภูษสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย